

MAHİR KASUTO'73

Zarın Ötesinde: Bilim, Strateji ve Modern Tavla

“Tavla artık kahvehane oyunu değil, bir bilimdir” diyen Mahir Kasuto'73, oyunun gelişimini, bilgisayar programlarının etkisini ve şampiyonluk serüvenini aktarıyor.

Baran Esendal: Değerli Mahir Ağabey, hoş geldiniz. İlk sorumuz: Modern tavla ile geleneksel tavla arasındaki farklar nelerdir? Modern tavla neden daha adil bulunuyor?

Mahir Kasuto: Modern tavla ile çocukluğumuzdan beri bildiğimiz klasik tavla arasındaki en önemli fark, oyunu daha adil hale getirmek için yapılan düzenlemelerdir. Adil olmaktan kasıt şu: Tavlada yüzde 100 adil olmak mümkün değildir, çünkü içinde zar var. Zar oyuna şansı dahil eder. Ancak modern tavlada, zarın oyuna etkisi asgari düzeye indirilmek istenmiş. Modern tavlının dünyadaki geçmişi belki 50-60 yıl, Türkiye'deki geçmişi ise yaklaşık 30 yıldır. Peki ne yapılmış? Çok bariz bir fark eklenmiş. Klasik tavlada, oyuna başlarken iki taraf da birer zar atar. Diyelim ki biri 5 attı, diğeri 3 attı. 5 atan iki zarı alır, baştan atar ve ne gelirse o iki zarı da oynar. Dolayısıyla ne oluyor? 6-6 ile başlayabilir, çiftle başlayabilir. Yani güzel bir çiftle başlama şansına sahip olur. Tavlada 15 pulun ana noktadan uzaklığı toplam 167 piptir. Sen başladın ve ilk zarda 6-6 geldi diyelim; bu 24 pip demek, yani daha oyunun başında mesafenin yaklaşık yüzde 15'ini almış oluyorsun. Bu da ciddi bir başlangıç avantajı ve biraz tatsız bir durum. Modern tavla, bunu engellemiş. Engellemek için ne yapmış? Modern tavlada iki taraf da birer zar atıyor; diyelim ki ben 5 attım, rakibim 3 attı.

Modern tavlada büyük atan, attığı zarı oynuyor. Çift gelirse zarlar yeniden atılıyor, yani çiftle başlama imkânı ortadan kalkıyor. Böylece 3-1, 4-2, 5-2 gibi normal kombinasyonlarla başlanıyor ve şans faktörü mümkün olduğunca törpüleniyor.

İkinci ve bariz fark ise şu: Bizim klasik dededen kalma tavlada zarlar elle atılır. Hatta tavla tutkunları buna bayılır. En büyük zevklerinden biridir: Sallayacak, sallarken konuşacak, tutacak, “kemik” diyecek, bilmem ne diyecek... Güzel. Şimdi iki tane yüzde 100 dürüst insan karşı karşıya oynuyor.

Ben 6-6 attım, oynadım ve “oh” dedim, güzel, avantajlı bir yerdeyim. Karşımdaki zarı aldı, tekrar attı, 6-6 geldi. Dünyanın en dürüst insanına karşı bile oynuyor olsam, ister istemez içimde bir şüphe uyanıyor, “Acaba bu hiç sallamadan mı attı yoksa özel bir meziyeti mi var, zar tutmak gibi?” diye düşünürüm.

Dolayısıyla modern tavla ne yaptı? Fincanı koydu. İki taraf da zarları atarken fincanın içine koyuyor, iki zarı birden sallayıp

Modern tavlada işin içine küp (vido) giriyor. 2, 4, 8, 16, 32'ye kadar giden bu küple sen iyi durumda olduğunda oyunu katlıyorsun. Küpü verdiğinde rakibin ya kabul edip oyunu yeni değeriyle (örneğin 2) sürdürür ya da pas geçip o ana kadarki sayıyı sana vererek oyunu bırakır.

Küpü alan taraf oyuna devam eder. İşler yolunda gider, öne geçersen bu kez küpü 2'den 4'e çevirip karşıya koyarsın; "Bundan sonra kabul edersen oyunun bedeli 4" demiş olursun.

Karar anı şöyle: Pas dersin iki sayıyı verip oyunu kapatıyorsun; kabul edersen 4'ü alıp yanına koyuyorsun. O andan sonra Mars olursa oyun değeri ikiyle çarpılıyor (örneğin $4 \times 2 = 8$ puan). Modern tavlada bunun bir de "katmerli Mars" versiyonu var; orada da mevcut değer üçle çarpılıyor, yani oyun 2'ye katlanmışsa 6, 4'e katlanmışsa 12 puan ediyör.

Baran Esendal: Katmerli mars nasıl oluyor?

Mahir Kasuto: Katmerli Mars'ta ise oyun bittiğinde senin pullarından

biri hâlâ benim toplama hanemde kalmışsa, mevcut oyun değeri üçle çarpılıyor. Örneğin küp 2'deyse 6, 4'teyse 12 puan kazanılıyor.

Küp değerleri 1, 2, 4, 8, 16, 32 ve en fazla 64'e kadar çıkabiliyor. Modern tavlada ayrıca zarların sağ tarafa atılması gerekiyor ve zarlardan biri pulun üzerine gelirse atış geçersiz sayılıp tekrarlanıyor. Özetle, modern tavla hem şans azaltmaya hem de küp sayesinde oyuna stratejik bir katman eklemeye çalışıyor.

Vidoyu niye koymuşlar? Çünkü vido atıldığı anda, yani "Ben daha iyi durumdayım" dediğin anda, karşı tarafın biraz bilim yapması gerekiyor. "Bunu alayım mı, almayayım mı?" diye gerçekten hesap yapman lazım; pas da desen, kabul de etsen yanlış karar verebilirsin.

atıyor. Böylece elin zara hiç değmiyor; ne koyarken ne de atarken. Dolayısıyla artık soru işareti kalmıyor.

Baran Esendal: Zar tutan gördünüz mü hiç?

Mahir Kasuto: Zar tutan? Şüphelendiğimiz oldu. Bana sorarsan çok zor bir iş ama birtakım şeyler geliştirmişler yani.

Zarlardan birini elinde sıkıştırıp hiç sallamadan bırakıyor, öbürünü sallıyor gibi yapıyor. Diyelim ki 5'e ihtiyacı var, o zarı yerinden oynatmadan bırakıyor. Başarsa da başaramasa da karşındakinin kafasında mutlaka bir soru işareti bırakıyor.

Özellikle belli bir yaştan üstündekilerden "Hiç sallamadan attın" gibi itirazlar da sık gelir, gereksiz polemikler çıkar. Fincanla atış bu itirazları ortadan kaldırıyor; fincana koyup zar atıyorsun, soru işareti kalmıyor.

Baran Esendal: Bu kadar mıydı farklar?

Mahir Kasuto: Başka farklar da var. Bizim klasik tavlada "küp (vido)" dediğimiz olay yoktur. Klasikte genelde 5'lik bir parti oynanır; mars edersen iki sayı alırsın, hepsi bu.

Vido geldiğinde şunu düşünüyorsun: Bitime ben kaç pip mesafedeyim, o kaç pip? Kaç elde oyun biter, olası zarlarla durumu eşitleyebilir miyim? Normalde hiç pul yenmemişse ve aradaki fark yüzde 10'a kadersa küpe "tamam" deniyor. Örneğin ben 115, sen 123 pipsin; 3-3 veya 4-4 gibi bir çift atıp durumu dengeleyebiliyorsan kabul etmek mantıklı çünkü bir kaybedeceğine dört kazanma ihtimalin çıkıyor ortaya. İşte bu hesap tarafı "bilim" kısmı.

Modern tavlada bir de bilgisayar devreye girdi. Extreme Gammon (XG) diye çok gelişmiş bir program var; her pozisyonda en iyi hamleyi, ikinci, üçüncü en iyi hamleyi ve en kötü hamleyi gösteriyor. Bir hamle çok yanlışsa "blunder" diye işaretliyor; böylece nerede büyük hata yaptığını net olarak görebiliyorsun.

Baran Esendal: Yani XG dediniz değil mi?

Mahir Kasuto: Evet. Son senelerde işin bir de PR tarafı çıktı. Sen oyunu kaybetmiş olabilirsin ama neticede zar var; ağzınla kuş tutup yine kaybedebilirsin. Bilgisayar oyunun sonunda PR'ını ölçüyor; bu ne kadar düşükse o kadar iyi oynamışsın demek. Dünya şampiyonları ortalama 1-1,5 PR civarında oynuyor. Bizde klasik tavlacılar 15-20, hatta 30 PR ile oynayıp "Allah ne verdiyse" kazanıyor; sonra da zannediyor ki bu işin kitabını yazmış.

Baran Esendal: Modern tavlada biraz iyi oyuncuyla kötü oyuncu arasındaki fark açılıyor.

Mahir Kasuto: Kötü oyuncuysan zaten şans bir yürür, iki yürür, üç yürür, dörtte madara olursun. Yani uzun vadede iyi oyuncu kazanır. Ama satrançtan ayrılıyor tavlada, niye ayrılıyor? Satrançta şansın yeri yok. Satranç tamamen hataya dayalı. Yani hata yapmayan, daha az hata yapan kazanır. Tavlada değil. Tavlada ağzınla kuş tutarsın, kaybedersin, mucize olur kaybedersin. Öteki senden çok daha yüksek bir PR ile, çok daha kötü bir ortalamayla oynar, seni yener. Ve işin kötüsü de havaya girer yani iyi bir oyuncu değilse, zanneder ki iyi oynadığı için kazanıyor. Alakası yok. Modern tavlının ruhu bu.

Çalışan, devamlı geliştiren, mümkünse bilgisayarla çalışan, mümkünse matematikle çalışan, ihtimalleri hesaba katan insan uzun vadede kazanır. Önce kendini geliştirsin, oyununu geliştirsin sonra da kazanırsın.

Baran Esendal: Belki bu soracağımın bir cevabı yoktur. Ama yüzde kaç şans, yüzde kaç işi bilmek onu merak ettim.

Mahir Kasuto: Bunun kesin bir yüzdesi yok. Yani sonuçta çok iyi bir oyuncuysa, dünya şampiyonu ise şans faktörü onun için daha az.

Baran Esendal: Evet ama minimum şans faktörü ile.

Mahir Kasuto: Gelen zara bakar. Bazı oyunda şans yüzde 70'e kadar çıkar.

Baran Esendal: Dünyada modern tavlaya olan ilgi nasıl? Hangi ülkelerde güçlü oyuncular ve geniş katılım görüyoruz?

Mahir Kasuto: Şöyle söyleyeyim: Klasik tavlada döneminde herkes oyunu sahiplenirdi; Türkler "bizim oyunumuz", İranlılar "bizim kültürümüz" derdi. Zaten tavlının kökeniyle ilgili meşhur bir hikâye vardır.

Derler ki, bir hükümdara zekâya dayalı bir oyun gönderilmiş; o da birkaç ay içinde tavlının atası sayılan oyunu icat ettirip karşılık vermiş. Yanına da şöyle bir mesaj eklemiş:

“Siz hatasız oynayanın kazandığı bir oyun yapmışsınız.

Biz ise hem zekâ hem kader içeren bir oyun yaptık. Hayat da böyledir.”

Gelelim günümüze... Modern tavlada artık dünya ölçeğinde çok ciddi bir rekabet var. En güçlü ülkeler arasında Japonya, Danimarka, Yunanistan, İsveç, Norveç, Macaristan, İngiltere ve Amerika var. İran son yıllarda atağa kalktı, Türkiye ise klasik tavladan moderne geçişte biraz sendeledi ama artık toparladı; çok iyi oyuncular çıkıyor.

Baran Esenal: Her zaman bir şans faktörü de var.

Mahir Kasuto: Zarı oyuna soktuğun anda şans da sokuyorsun. Hayatta da böyle değil mi? Ağzınla kuş tutarsın; iyi okullarda okursun, akıllısındır ama şansın yaver gitmez, bir türlü layığını bulamaz, uygun işi bulamazsın. Böyle insan çok.

Öte yandan biri vardır; okulu bile bitirememiştir belki ama doğru zamanda doğru insanla karşılaşır, biri elinden tutar, işi

öğretir, ortak olur; “yürü ya kulum” derler, yürür gider. Tavla da tam olarak bu ihtimaller dünyasını yansıtır; seçenek, ihtimal neredeyse sınırsız.

Yani ilk iki el aynısını oynuyorsun, üçüncü el değişik oynuyorsun. Bir anda böyle binlerce ihtimal önünde beliriyor ya, birbirini tutmuyor falan. Öyle bir oyun yani.

Seneler geçiyor, modern tavla yayılıyor. Bir bakıyorsun karşında bambaşka milletlerden oyuncular; değişik stiller, değişik hamleler. Bizde klasik mantık “Ne kadar çok kırsan o kadar iyisin”di. Sonra görüyoruz ki adam geri düşüyor, bilerek kendini kıştırıyor, senin alanına casus gönderiyor; “backgame” oynuyor ve seni mars edene kadar nefes aldırıyor. Demek ki işin içinde ciddi teknik, taktik, matematik var.

5-6 sene önce milli takımla Danimarka'ya gittik. Trende 10-11 yaşında çocuklar gördük, telefonda bir şeye kilitlenmişler. Meraktan sordum, baktım ki XG açmışlar; tavla oynamıyorlar, pozisyon çalışıyorlar: “En iyi hamle ne, ikinci hamle ne?” Bu yaşta çocuklar... Şok olduk. Danimarka bugün dünyada isim yapmış ülkelerden biri. Dünyanın şu anda bir numara kabul ettiği tavlacı Japon; 40 yaşlarında, Japon devleti kendisine tavlayı yayması için milyon dolarlık destek vermiş. Japonlar, Yunanlar, Macarlar, İskandinav ülkeleri, İngiltere, Amerika derken herkes ilerledi. İran bile klasik tavladan çıkmakta geç kalmasına rağmen son yıllarda yatırım yapıp toparladı. Türkiye de önce bir bocaladı ama klasikten moderne geçiş sancısını atlattı, şimdi

bunu neredeyse meslek haline getirecek kadar tutkuyla çalışan insanlar var.

“İyi bir tavla oyuncusuyum” demek istiyorsan bir: Artık modern tavla oynayacaksın. İki: Bilime inanacak, bilgisayardan, matematikten kaçmayacaksın. Üç: Kaybetmeyi hazmedeceksin. Çünkü tavla satranç değil; satrançta dünyanın en iyisiysen kaybetme şansın neredeyse yok, tavlada var.

Dünyanın bir numarası diye bahsettiğim oyuncuyla en son iki sene önce Kıbrıs'ta oynadım, 7-1 yendim. Gururlandım ama “Ben daha iyiyim” diyemem; daha şanslıydım. Önemli olan, gelen iyi zarı ve pozisyonu fark edecek, değerlendirecek kadar

tavla biliyor olman. Biz de Türkiye’de elimizden geldiğince bunu anlatmaya, yaymaya çalışıyoruz.

Baran Esenal: Tam buraya gelmişken hangi kategorilerde şampiyonluk elde ettiniz ve hangi oyuncular başarılı? Sizin başarılarınızı konuşalım biraz.

Mahir Kasuto: Ben modern tavlaya 2012-2013 senesinde geçtim. O zamana kadar klasik tavla oynardım. WBF, yani açılımı World Backgammon Federation Türkiye. Buraya üye oldum ve turnuvalara katılmaya başladım. İki ayda bir ligler başlıyor, iki ay sürüyor, bitiyor. Şampiyon oluyorsun veya küme düşüyorsun. Küme düşersen ikinci kümeye düşüyorsun, ikinci kümede şampiyon olursan birinci kümeye çıkıyorsun. Yani ödül

kupa. Bir de böyle başka turnuvalara katılma bonusları falan. Para yok, kumar yok işin içinde. Tamamen onursal bir şey. Böyle başladım. Bir süre geçiriyorsun. Klasikten modern'e geçtiğin zaman ona adapte olma süresi geçiriyorsun. Kuralları çabuk öğreniyorsun. Üç beş tane farkı var. Çabuk öğreniyorsun ama hamlığını atmak, tekniği öğrenmek, XG'nin hamlelerine adapte olmak... Belli bir süre sonra adapte oluyorsun. Kabullenirsen de daha çabuk ilerliyorsun. Orada liglerde şampiyonluklarım oldu. Sonra bir de bunun dışında uluslararası turnuvalar oluyor. 2017'den, 2018'den itibaren milli takıma seçildim. Herhalde 6-7 kere arka arkaya gittim. Her sene değişik bir yerde yapıyor. Türk milli takımının aldığı tarihteki en iyi derecenin içinde oldum. Almanya'da 4 sene evvel dünya dördüncüsü olduk. Ertesi sene Venedik'te takımlarda dereceye giremedik. Bireysel olarak ben dünya dördüncüsü oldum. Arka arkaya iki sene oldukça başarılıydı. Hatta dördüncü olduğum bireyseldeki sene yarı final maçında inanılmaz şanssız bir zarla finali kaybettim. Finale kalıyordum yani en kötü ikinci, belki de dünya şampiyonu olacaktım. İyi derecedeydi. WBF'nin düzenlediği en büyük uluslararası turnuva Kıbrıs'ta oluyor. Her sene Kasım Ayın ilk haftasında en yüksek katılım orada oluyor, 500-600 kişi civarında bir katılım oluyor. Bunun yüzde sekseni yabancı, yani 150 kişi belki Türkiye'den geliyor, kalanı dünyanın dört bir tarafından geliyor, her tarafından ama akla neresi gelirse. Orada değişik kategoriler var. Master denen bir turnuva var, herkes usta, kendini usta gören herkes katılıyor.

Ben orada iki kere kazandım, iki sene arayla. Kupa alıyorsun. Yani Türkiye'de toplansa 2013-2025, 12 senede 72 tane kupam oldu. Evin salonunda mecburen böyle bir vitrin yaptım. Cam kupalar değişik değişik, bir büyük kulübün düzenlediği turnuva oldu, orada birinci oldum. Büyük kulüp üyesiyim aynı zamanda. Yani turnuvanın düzenlenmesinde de yardımcı oldum. İnşallah önyak olabiliriz, yani burada bir Saint-Joseph'te turnuva düzenleyebiliriz.

Baran Esendal: Tavla Türkiye'de çok popüler bir oyun. Belki söyleyecekleriniz vardır. Bu konuda ülkemizin amatör yani geleneksel tavla oyuncularını iyi mi? Bunun pek bir önemi var mı artık bilmiyorum.

Mahir Kasuto: Eleştirel bir şey söyleyeceğim; modern tavlayı bilmeyen, izlemeyen klasik tavlacıların çoğu Türk milli takımının teknik direktörü gibidir. Resmide bir teknik direktör vardır ama sorsan bütün Türk erkekleri ondan daha iyi bilir ya, işte öyle. Futbolda da böyledir, tavlada da.

Çünkü işin içinde bilim yok, matematik yok; tek ölçü "Yendim mi, o zaman iyiyim." Kolunun altına tavlayı alıp kakara kikiri... Bu bakış açısı çağıdı. Klasik tavla artık yok hükmünde; adapte olacaklarsa moderne olacaklar, o da büyük ihtimalle yeni nesille mümkün.

Baran Esendal: Kahvehanelere bir şekilde gelmesi lazım.

Mahir Kasuto: Ben Büyük Kulüp'te bunu denedim. Gittim, bir hafta sonra dedim ki ben buraya tavlaları getireceğim. Sonrasında modern tavla, işte fincan, elle atmayacaksın. Bunu söylediğimde iki tane adam yetmişli yaşlarda kavga ediyorlar. Biri "Zar tuttun" diyor, öbürü bilmem ne diyor. Tam dedim, Mahir devreye gir işte burada. Dedim ki, arkadaşlar ben buraya

bir iyilik yapmak istiyorum, Büyük Kulübe modern tavlayı getireceğim. Zarı fincanla atacağız. "Yok abi" dedi, "Bırak, biz zevk almazız o işten." Dedi, "Biz yokuz." Bunu söyleyenler kelli felli, kendilerini usta gören insanlar. Hile ihtimalini tamamen ortadan kaldırmak bazı oyuncuların hoşuna gitmiyor. "Ben zara dokunmak istiyorum" diyenler oluyor. Büyük Kulüp'te bile böyle direnç varken, kahvehanelerde modern tavlayı anlatmak daha da zor tabii.

Baran Esendal: Tavlayla ilgili sorularımız bunlardı. Bir de Saint-Joseph ile ilgili bir sorumuz var.

Mahir Kasuto: Saint-Joseph'e geçmeden tavla ile ilgili son bir şey söyleyeyim; tavlayı herkese tavsiye ediyorum: kadın, erkek, genç, yaşlı fark etmez. En önemli sebep de şu: Alzheimer'a karşı birebir. Çünkü oyunda o kadar çok ihtimal var ki, düşünmek zorundasın; bu da zihni zinde tutuyor.

"Bulmaca çözüyorum, çok iyi geliyor" derler ya; çoğu ezber. Tavlada ise işin içinde ihtimal, matematik, strateji, heyecan var. Hepsı beraber hem seni hem beynini formda tutuyor. Tavla artık basit bir kahve oyunu olmaktan çıktı; gerçekten bilim tarafı olan ve saygı duyulması gereken bir aktivite. Sorular geldikçe de seve seve konuşurum.

Baran Esendal: Saint-Joseph ile ilişkiniz nasıl devam ediyor? Aldığınız eğitimin izlerini işinizde yaşamınız da belki bu tavla ilişkinizdeki son 12 yılda görebildiniz mi? Saint-Joseph'li öğrenciler, mezunlar, dönem arkadaşlarınız hayatınızın ne kadar içinde?

Mahir Kasuto: Şimdi kısaca özetleyeyim. Bizim zamanımızda ilkokulu bitirince, ortaokullara merkezi bir sınavla giriyorduk. Tabii her okulun sınavı ayrıydı. Ben de 6 tane yabancı okulun sınavına girdim ve hepsinde ilk üçe girdim. Gazeteciler gelip röportaj yapmıştı; "Harika çocuk" diye. Benim ilkokulda matematiğim süperdi zaten. Mesela iki basamaklı sayıları kafadan çarpabiliyordum; 38 ile 53'ü. O zaman da çarpıyordum.

Okullar arasında tercih yapacağım. Baktım, burayı gezdim, Saint-Joseph'i. Şahane bahçeler, spor, her şey var. Dedim ki, ben burada okuyacağım. En zor okulmuş falan bana ne. Hatta yatılı girdim.

Haftanın dört günü tam gün, çarşamba -cumartesi yarım gün, altı gün okul var. Ve inanılmaz; akşam eve gidiyorsun, bizim buradan Şişli'ye varışımız 6 - 6.30. Akşam gözlerin kapanıyor. Sabah 6'da kalkıp buraya gelmişim, ders yapacak bir saatin kalıyor kalmıyor. Son derece disiplinli bir okulda okuduk. Yani meşhurdu buranın disiplini bizim zamanımızda... Teneffüsten sınıfa giderken aynı koridordan gitmek zorundaydık, askerlik gibi. Koridordan dışarı çıksan şaplağı yerdin suratına. Yani ben 7 senede bitirdim. 2 hazırlıktan birini atlardım ve kendimden büyüklerle okudum. Mahallede kalmadan hazıranda mezun olan üç kişiden biriyim. Çok iyi bir talebe oldum ama bunun bana maliyetleri oldu. Beş yaşında ben üç şeyi çok iyi yapıyordum.

Bir: Tavla... Etraftaki büyüklerden öğrenmiştim.

İki: Futbol... Top sektirerek orta sahaya kadar geliyordum, beş yaşında.

Üç: Müzik... Piyano çalıyorum. Beş yaşında konsere çıktım.

Saint-Joseph yüzünden profesyonel futbolcu olacaktım, Fenerbahçe'de, olamadım. Mümkün değil, sınıfta kalırız. Saint-Joseph'te orkestra kuruldu. Milliyet'in liseler müzik yarışması vardı. Bütün okulda piyano çalan bir tek ben vardım. Beni buldular. Abilerim diyeyim yani... Ben daha 9. sınıftaydım, yani 13-14 yaşındaydım. Dediler ki, "Orkestraya alıyoruz seni."

Meşhur isimler... Yani meşhur derken, onların hepsi meşhur oldu. Orkestra o sene Türkiye birincisi oldu. Üç gitar, bir bateri, piyanoda da ben.

Annem dedi ki, "Mümkün değil, sana müsaade etmiyoruz."

"Niye?" dedim.

"Sınıfta kalırsın" dedi.

"Onlarla çalışacak, imtihanlara çalışmayacaksın."

Oydu buydu derken müsaade etmedi. Kardeşim, şampiyon oldular mı? Oldular. Meşhur oldular hepsi, tamam mı? 14 yaşındayım yani. Şimdi içimde kaldı benim. Ya, çok bedeller ödedim sınıfta kalmadan, 7 senede okulu bitirmek için.

Mesleğinde ne gördün ileride? Yani şunu gördüm: Matematiğim iyiydi, gelişti, daha da iyi oldu. Bir özel okul vardır, yüksekokul vardır. Belli bir branşta ustalaşırsın; bir de üniversite vardır. Üniversite, her şeyden bir şeyler almanı sağlar. Saint-Joseph'i bitiren bir kişi, derse giriyor ve derslerini aksatmıyorsa, genel kültür açısından üst düzeydedir. Bu, konuşmasından, tavırlarından, frankofonluğundan anlaşılır. Bunları ileriki yıllarda gördüm, faydasını da gördüm ama bunun bir bedeli de oldu.

Baran Esendal: Modern tavlının inceliklerini ve Saint-Joseph yıllarınızı bizimle paylaştığınız için çok teşekkür ederiz.

Mahir Kasuto: Ben teşekkür ederim, çok keyifliyd.